

Uiharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENIJA GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SOL. O.

LETO XII. — STEVILKA 11

NOVEMBER 1979

POŠTINA PLAČANA

RAZVOJ AVTOMATSKE OBDELAVE PODATKOV V LESNI

ANALIZA UPORABE RAČUNALNIKA NA REPUBLIŠKEM RAČUNSKEM CENTRU V LJUBLJANI

V letu 1973 smo pričeli z delom na RRC na računalniku CYBER.

V letu 1974 smo dobili v hišo terminal in od takrat je poraba rač. enot močno narastla, kar je razvidno iz tabel (računalniška enota pomeni skupek sekund, ki jih računalnik beleži za posamezni program, kjer so obremenjene še s posameznimi parametri v odvisnosti od vhoda, izhoda in same obdelave v centralnem spominu in procesorjih).

V letu 1976 smo vložili 150 starih milijonov kot investicijo za nakup deleža, ki pomeni večjo pravico uporabe računalnika.

Pred tem smo vložili le okoli 23 starih milijonov za nakup pravice souporabe velikega računalnika na RRC.

Ta vložena sredstva se vsako leto revalorizirajo. Naša skupna investirana sredstva v RRC znašajo 174 starih milijonov ali po revalorizaciji 1,95 % oziroma 199 starih milijonov.

V poprečju zadnjih treh mesecev (julij—september 1979) smo koristili 2,88 % vseh računalniških enot in 2,81 % od števila vseh programov. V tem obdobju smo v poprečju obdelali vsak dan 34 programov.

Naše stroje izkoriščamo v dveh izmenah. Zanimiv je tudi podatek o velikosti poprečnega programa za obdobje (julij do september 79). Naš poprečni program porabi 271 rač. enot. Poprečni program na RRC je znašal v tem obdobju 264 rač. enot, medtem ko je bila poprečna velikost programa v okviru gozdnih gospodarstev vključno z Lesno 182 rač. enot.

To prikazuje, da imamo opravka s sorazmerno večjimi programi, kot jih uporabljajo drugi gozdarji in celo nadpoprečno velikimi programi kot poprečje na RRC.

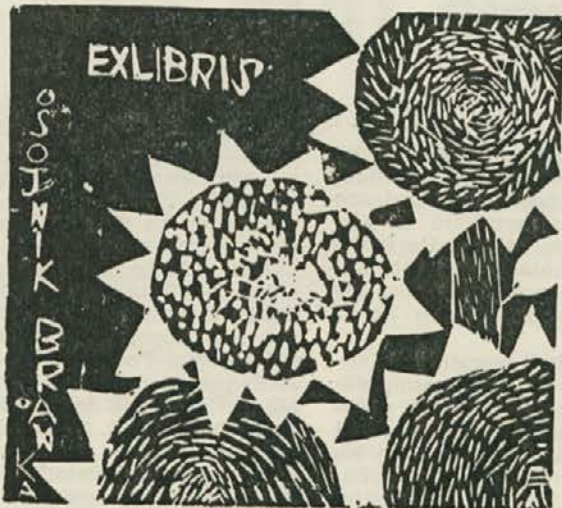
V pripravi podatkov za prenos na računalnik uporabljamo vsak mesec okoli 55 tisoč kartic, tudi ti stroji obratujejo v dveh izmenah.

PRENOS OBDELAV IN PROBLEMATIKA NA OBSTOJEČEM SISTEMU

Najprej smo pričeli z medseboj manj odvisnimi obdelavami v gozdarstvu, nato pa z večjimi obdelavami za potrebe računovodstva. Seznam obdelav, ki trenutno tečejo na AOP:

- obračun prirastka in lesnih zalog (za potrebe taksacije)
- plan pridobivanja lesa v družbenih gozdovih
- evidenca sečenj v zasebnih gozdovih
- obračun gozdne proizvodnje z blagovno evidenco
- blagovna evidenca odkazila in oddaje lesa za gozdne posestnike
- obračun odkupa lesa od gozdnih posestnikov
- planiranje gozdno gojitvenih del
- obračun učinkov transporta lesa po kamionih in šoferjih
- izračun izkopov zemeljskih mas pri projektiranju gozdnih cest
- prispevki iz osebnih dohodkov
- fakturiranje s prodajno statistiko
- bruto, bilance po TOZD (sintetika in analitika)
- saldakonti dobaviteljev
- saldakonti kupcev
- materialno poslovanje za TOZD, žage in gozdarstva ter OK
- obračun osnovnih sredstev.

Poleg teh standardnih obdelav smo izvajali še nekatere občasne za razne analize, takrat smo se posluževali programskega paketa CROSTAB za izračune raznih tabel. Naša poraba računalniškega časa je rastla hitreje kot smo vlagali sredstva in sorazmerno hitreje kot pri drugih gozdnih gospodarstvih Slo-

OB PRAZNOVANJU

DNEVA REPUBLIKE

ČESTITAJO

VSEM DELAVCEM IN KMETOM KOOPERANTOM

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE
SAMOUPRAVNI ORGANI
UREDNIŠKI ODBOR

venije, ki prav tako obdelujejo svoje podatke na RRC. To je razvidno iz tabele.

PREGLED UPORABE RAČUNALNIKA NA RRC RAČUNALNIŠKIH ENOT ZA POSAMEZNE GG V SLOVENIJI

ZA TROMESEČJE JULIJ—SEPTEMBER 79

Ime GG	POPREČNO NA MESEC			
	Računaln. enote	%	Število programov	%
LESNA*	204.000	29,2	753	19,7
BLED	59.088	8,5	366	9,6
BREŽICE	13.165	1,9	79	2,1
CELJE	22.115	3,2	264	6,9
KOČEVJE	96.390	13,8	738	19,3
KRANJ	20.831	3,0	174	4,5
LJUBLJANA*	151.238	21,7	144	3,8
NAZARJE	57.353	8,2	436	11,4
NOVO MESTO	2.498	0,4	6	0,1
POSTOJNA*	55.747	8,0	598	15,6
TOLMIN	14.800	2,1	272	7,1
SKUPAJ:	697.225		3.830	

GG označeni z * imajo lastne deleže na RRC

Trend uporabe računalniških enot v procentih po posameznih letih za Lesno Slovenj Gradec v odnosu na gozdna gospodarstva v Sloveniji:

Gozdno gospodarstvo	L e t o						
	1973	1974	1975	1976	1977	prva polovica 1978	januar 1979
Lesna Slovenj Gradec	0,2	3,3	15,7	15,4	20,7	20,8	25,6

Pri povezavi na RRC smo vezani na nekatere momente, na katere ne moremo vplivati:

— vezani smo na določen urnik dela računalnika ob 6. uri (začetek običajno od 7. do 9. ure)

— ob praznikih ni možno delati, čeprav je večkrat zelo nujno

— vsak vnos podatkov je možen le preko luknjanih kartic, kar je zelo počasen in že zastarel način

— vse obdelave so vezane na terminal, ki ima zelo majhne zmogljivosti

— cena prenosa podatkov po PTT liniji predstavlja 25 % stroškov obratovanja računalnika, ki jih plačamo RRC.

— ob konicah je računalnik v Ljubljani zelo zaseden in se celo čez noč ne obdelajo vsi programi

— zelo težko je določiti roke, kdaj bo kaka obdelava končana, (težko je organizirati delo programiranja in obdelav).

Zaradi teh problemov in naših zahtev, da čimprej prenese-mo na AOP še ostale obdelave, ki bi pomenile večjo ažurnost

rezultatov v proizvodnji, je nujno, da pristopimo k dodatnim investicijam za nabavo lastnega računalnika.

Do sedaj nismo imeli domače proizvodnje te opreme in je bil velik pritisk na uvoz računalnikov. Da pa bi to omejili, so bile ustanovljene posebne komisije pri gospodarski zbornici in izvršenem svetu, ki obravnavajo posamezne primere.

IZBIRA LASTNEGA RAČUNALNIKA

Iz omenjenih dejstev, da je naša delovna organizacija vložila na republiški rač. center 1,95 % od vseh vloženi sredstev in, ker je naša izkoriščenost računalniških enot v celotnem rep. rač. centru že 2,88 % je nujno, da razmišljamo o novih vlaganjih zlasti še, ker so naše potrebe iz dneva v dan večje po čim hitrejši obdelavi podatkov. Posebej lesna industrija rabi v veliki meri dnevne obdelave za potrebe proizvodnje. Da pa bi te zahteve zadostili, smo pričeli razmišljati o lastnem računalniku. V to zahtevno nalogo načrtovanja lastnega računalniškega sistema smo vključili tudi strokovnjake iz Železarne Ravne, kjer že dalj časa uspešno uporabljajo lastni računalnik.

Kot v svetu tako tudi v slovenskem prostoru uporabljajo različne tipe elektronskih računalnikov. Najbolj razširjeni so vsekakor IBM sistemi, katere pa je potrebno uvoziti in jih plačati v devizah, za kar je potrebno predhodno dobiti od pristojnih republiških organov uvozno dovoljenje, za kar je včasih potrebno čakati več let. Zlasti je to dovoljenje še težje dobiti v zadnjih letih, ker so se pojavile nekatere domače firme, ki nudijo nakup (izrecno le nakup) računalnikov za dinarje, to so Elektrotehna iz Ljubljane, Iskra Kranj, Gorenje iz Velenja, od katerih je možno nabaviti računalnike za dinarje.

Elektrotehna nudi Delta računalnike, Iskra CDC računalnike in Gorenje v zadnjem času Burroughskove računalnike.

Ti naštetni sistemi so različno veliki od 256 K spomina do 8000. Z ozirom na naše potrebe (veliko dislociranih TOZD) se nagibamo računalniškemu sistemu DELTA 478, ki se zunaj imenuje WAX 11 je na tržišču v svetu manj kot 2 leti in je vgrajena v njega najnovejša tehnologija. Na našem tržišču je uradno šele od oktobra 1979. Na ta sistem je možno priključiti 64 terminalov, na diskih lahko shrani sedaj okoli 5 milijard znakov, v bližnji prihodnosti okoli 7 milijard in ima centralni spomin v obsegu 8000 K (1 K = 1000 BYTOV 1 BYTE = najmanjša adresirana enota spomina).

Cena tega sistema v začetni konfiguraciji 2000 K in s 400 tisoč znaki prostora na diskih s 5 terminali in ostala oprema bo znašala okoli 2 stari milijardi. Okoli 50 % od nabavne vrednosti je možna nabava na kredit.

Do sedaj je ta računalnik največjih zmogljivosti, katerega je možno kupiti za dinarje. Dobavni roki so okoli 8 mesecev. Bolj pomembno kot nabava sama je organizacija poslovanja, ki bo v smislu obdelav na novem računalniku. To pomeni:

- zajemanje podatkov neposredno pri uporabniku,
- le enkratno zajemanje vsakega podatka,
- roki za zajemanje posameznih podatkov bodo še pomembnejši kot sedaj,
- strogo upoštevanje vseh predpisov in navodil,
- zahteve po tiskem delu je čedalje večje, (nobena sprememba ne bo možna brez predhodnih priprav)
- večje zahteve po višji kadrovski strukturi.

IZAK MIRKO, dipl. inž.

Kako smo izvajali akcijo, nič nas ne sme presenetiti' po naših TOZD

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

V letu 1979 se je v vsaki temeljni organizaciji združenega dela, v vsaki krajevni skupnosti, občini ter v celotni Sloveniji izvajala vsesplošna družbena akcija, ki je imela namen preveriti obrambno-varnostni sistem naše socialistične skupnosti, pripravljenost in usposobljenost občanov — delavcev na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite. Geslo te vsesplošne akcije je bilo znano že pred dnevom same akcije in se je glasilo: »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«.

V skladu z ustavnimi določili in konceptom naše ljudske obrambe in družbene samozaščite so se morali v akcijo vključiti vsi delovni ljudje in občani z vso odgovornostjo in zavzetostjo. V akcijo so bili vključeni doma ali v delovnih organizacijah s tem, da so pri opravljanju svojih dolžnosti upoštevali potrebe obrambe in zaščite države. V tem smislu smo se izobraževali in usposabljali ter dosledno izvajali naloge in zadolžitve, ki jih je odre-

dil odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Ob vsem tem smo se in se moramo še nadalje zavedati, da le z dobro organizirano družbeno samozaščito in obrambno pripravljenostjo lahko hitro in učinkovito onemogočimo morebitnega napadalca ter preprečimo eventualno škodo in žrtve.

Pripravljeni moramo biti vedno in povsod, da onemogočimo slehernemu možnost, poseči po samostojnosti in svobodi naše socialistične domovine. Na besedah, načelih tov. Tita: »Delajmo, kakor da bo trajal mir 100 let in pripravljajmo se, kakor da bo jutri vojna!« te-

melji naš koncept splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

Z obrambnimi pripravami za vsesplošni ljudski odpor v primeru vojnega stanja ali hujše elementarne nesreče se v naši TOZD aktivno ukvarjamo že nekaj let. V ta namen imamo izdelanih vrsto načrtov, ki jih nenehno dopolnjujemo in izpolnjujemo. Posebno skrb posvečamo izobraževanju pripadnikov CZ in NZ ter vseh zaposlenih v TOZD. S pripadniki CZ smo vadili — urili v gasilskih vajah, reševalnih vajah ter v vajah nudenja prve medicinske pomoči, »saj le vaja dela mojstra«. Veliko skrb smo

posvetili tudi nakupovanju opreme za reševanje, za gašenje požarov, za osebno in kolektivno zaščito — oziroma opremo, ki je potrebna v primeru elementarnih ali drugih nesreč ter v vojni nevarnosti.

V letu 1979, ko so se v SR Sloveniji pričele priprave za izvajanje vsesplošne družbene akcije, akcije »NNNP«, tudi v našem TOZD nismo ostali »križem rok«. Sestavili smo si okvirni program za sodelovanje v akciji »NNNP«. S tem programom smo najprej seznanili družbeno politične organizacije TOZD. Z njihovim sodelovanjem smo program izpopolnjevali. Da bi bili pri teh teoretičnih pripravah programa čim bolj uspešni, smo se zaradi menjave mnenj in izkušenj povezovali tudi s sosednjimi TOZD.

Mesec september leta 1979 je bil v celoti posvečen aktivnim pripravam za akcijo »NNNP«, ki je trajala 29. in 30. septembra. Za izvedbo akcije je poskrbelo krajevna skupnost Pameče, pri izvedbi sami pa so sodelovale vse delovne organizacije na njenem območju. Program akcije »NNNP« so za celotno krajevno skupnost Pameče sestavili odgovorni za izvedbo akcije. Naša TOZD pa si je morala sestaviti interni program za sodelovanje. Da bi bili vsi zaposleni naše TOZD čim bolj obveščeni in seznanjeni z namenom in pomenom akcije »NNNP«, smo izdali »INFORMATIVNI BILTEN«.

Z akcijo »NNNP« smo v TOZD pričeli že 28. septembra popoldan, ko smo preizkušali veze. Na dan akcije »NNNP«, 29. septembra, smo v TOZD organizirali delo v proizvodnji. Delo v proizvodnji je bilo okrnjeno, ker je večje število delavcev sodelovalo v vaji. V jutranjih urah smo uvedli dežurno službo. S pozivi smo vpoklicali odgovorne osebe za izvedbo akcije. Izvedba vpoklica odgovornih je bila opravljena v krajšem času, kot je bilo predvideno, kar nam potrjuje, da so ljudje zadevo resno opravljali.

Po ukazu vodstva krajevne skupnosti Pameče, ki nam je javilo, v kakšnem obsegu se naj akcija izvaja, smo se sestali odgovorni za izvajanje akcije na krajšem posveču. Na posveču smo pregledali načrte, se dogovorili o načinu izvajanja ter prešli na delo.

Na tem kratkem posvetovanju so bili tudi predstavniki družbeno političnih organizacij, ki so dobili navodila za opravljanje določenih nalog.

TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

1. Za akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« smo se v TOZD Tovarni povišstva Prevalje pripravljali že od spomladi. Takoj, ko smo zvedeli, da se pripravljata slovenska akcija »Nič nas ne sme presenetiti«, smo pristopili k izdelavi načrta. V tem načrtu smo predvideli,

Po tem posvetu so se aktivirale enote CZ, ki so opravile pregled materialnega stanja ter ga dopolnile. Enote CZ so nadalje izvajale naloge, ki so jih posredovali predpostavljeni.

Pripadniki narodne zaščite so v najkrajšem možnem času zavarovali območje TOZD, okrepili varnostno službo pri vходу v TOZD.

Delavci, ki so bili na svojih delovnih mestih, so bili obveščeni o nastali situaciji preko predstavnikov družbeno političnih organizacij.

Ob znaku za nevarnost zračnega napada — alarma s sireno, so se vsi zbrali v zasilnem zaklonišču. S seboj so imeli tudi vsi potrebno opremo (osebni zaščitni komplet, torbice za prvo medicinsko pomoč, nosila in drugo...). Zunaj zaklonišča so ostali le tisti, ki niso smeli zapustiti svojih mest. Delavci so bili v zaklonišču natančneje seznanjeni s celotno akcijo, prav tako so bili seznanjeni tudi z uporabo osebne zaščitne kompleta.

Po danem znaku — alarm o prenehanju zračnega napada ter po posvetu odgovornih, so navzoči zaklonišče zapustili ter odšli na svoja delovna mesta.

Takoj za tem nam je vodstvo krajevne skupnosti Pameče posredovalo novico o hudi nesreči v njihovem naselju — prišlo je do požara, nastale so ruševine, ljudje so ranjeni — zato smo poslali v pomoč enote CZ.

Po končani akciji krajevne skupnosti Pameče, smo v popoldanskem in nočnem času uvedli dežurstvo, ki je trajalo do 30. 9. 1979 — do 12. ure. Razpored dežurstva je bil tak, da so sodelovali v času dežurstva vsi pripadniki CZ in NZ ter ostale odgovorne osebe.

Po končani akciji smo opravili analizo, s katero smo ugotovili, da je bila vaja uspešno izvedena. V akciji je sodelovala večina delavcev ter vsi pripadniki CZ in NZ. Vaja je pokazala sposobnost množičnega vključevanja v aktivnosti splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Pokazala je, da je naša programska usmeritev usposabljanja delovnih ljudi v cilju obrambe naše dežele pred morebitnim agresorjem na visoki in zadovoljivi ravni.

Ob vsem tem pa se bo nadalje krepila zavest, da se je vredno boriti za doseženo stopnjo družbenega razvoja in materialnih dobrin, za nadaljnji razvoj in krepitev samoupravnih odnosov naše socialistične skupnosti, za neuvrščeno politiko in mir v svetu.

Potisk Franc

kako se bomo preko leta pripravljali za to akcijo in tudi najboljše vključili v to akcijo. Akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« smo začeli v tem, da smo organizirali razne oblike izobraževanja zaposlenih. Te oblike za izobraževanje so bile naslednje:

— predavanje za vse zaposlene v splošnem ljudskem odporu in družbeni samozaščiti ter o delu v vojnih razmerah. Predavanja se je udeležilo 120 zaposlenih in je bilo organizirano dvakrat,

— usposabljanje gasilske enote za intervencije ob požaru. Vaje so potekale kontinuirano od 15. 5. do 15. 6. 1979. Vaje so bile dvakrat tedensko po 4 ure na teden.

— tečaj za delavke, ki delajo v sanitetni ekipi. Tečaja se je udeležilo 6 delavk,

— letos smo organizirali dvakrat predavanje iz varstva pri delu za zaposlene. Tečaja se je udeležilo 50 delavcev in se redno organizira vsako leto tako, da v 2 letih gredo skozi te oblike izobraževanja vsi delavci.

2. Akcija »Nič nas ne sme presenetiti« je v TOZD Tovarni povišstva Prevalje potekala 29. 9. od 5.30 ure, ko je predsednik odbora za SLO in družbeno samozaščito dobil poziv, da se mora odbor za SLO in družbeno samozaščito sestati. Takoj so bili aktivirani kurirji, da raznesejo vabila za člane odbora. Odbor se je sestal na svojo 1. sejo ob 6.15 uri in razpravjal ter sprejel konkretne zadolžitve o akciji »Nič nas ne sme presenetiti«. Odbor je ugotovil, da smo v TOZD TP Prevalje za akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« v celoti pripravljani. Povedati moramo tudi to, da so delavci Tovarne povišstva bili na rednem letnem kolektivnem dopustu v času od 15. 9. do 1. 10. 1979. 29. 9. 1979 smo aktivirali narodno zaščito. Do 9. uri so se odzvali vsi, ki so sprejeli vabila. Dne 29. 9. 1979 smo od odbora za SLO in družbeno samozaščito od krajevne skupnosti Prevalje sprejeli obvestilo, da obstoji velika možnost diverzije v proizvodnih prostorih TP Prevalje. Takoj po sporočilu je bila aktivirana narodna zaščita in razporejena na štiri stražarska mesta. Ob enem pa se je takoj pristopilo k legitimiranju delavcev drugih DO, ki so bili ta dan in

TOVARNA OKEN PODVELKA

Temeljna organizacija združenega dela TO Podvelka je bila vključena v akcijo NNNSP 79 po načrtu v sklopu KS Podvelka in je tako tudi sodelovala.

Dne 28. 9. 1979, ob 10. uri, smo sprejeli ukaz predsednika IS SO Radlje ob Dravi o aktiviranju I. stopnje pripravlenosti. Komite za LO in DS se je sestal in obravnaval situacijo, vodja načrta je izdal povelje načelniku narodne zaščite, da fizično zavaruje podjetje s stražarji in patrolami NZ. Po pozivih in odločbah so bili mobilizirani zaščitniki ves čas akcije, tj. do 30. 9. 1979, do 6. ure. Sodelovalo je okoli 14 članov NZ.

Drugi dan akcije, 29. 9. 1979, smo prejeli nalogo, da sodelujemo z enotami CZ krajevne

v tem času na delu v TP Prevalje. Narodna zaščita je ugotovila, da so bili ob 9.30 uri na delu iz drugih delovnih organizacij naslednji delavci:

Stavbenik Prevalje — 12 delavcev,
Instalater Prevalje — 14 delavcev,

Klima Celje — 7 delavcev,
Hidromontaža Maribor — 2 delavci,

Transport in servisi Pameče — 4 delavci,

Obrotniki — 2 delavca,
Železarna Ravne — 1 delavec,

Firma Bürkle Freudenstadt — 2 delavca,

Firma Rudolf Völkemart — 1 delavec, kamion K 85-221.

Narodna zaščita pri pregledu ni ugotovila nobenih drugih oseb v tovarni in s tem smatramo, da so bili prevzeti vsi preventivni ukrepi in pravčasno preprečen dostop vsem nepoklicanim osebam. Ob 10. uri sta prišli 2 neznani osebi s trakoma in sta hoteli izsiliti vstop v tovarno, vendar je narodna zaščita tudi v tem primeru uspešno nastopila in preprečila dostop vsem nepoklicanim osebam v tovarno.

3. Odbor za SLO in družbeno samozaščito se je ponovno sestal na seji ob 13. uri in ugotovil, da je akcija »Nič nas ne sme presenetiti« v tovarni povišstva Prevalje dobro uspela. Ugotovilo se je tudi, da so vsi delavci, ki so bili poklicani na dolžnost izredno resno sprejeli akcijo. Ravno tako pa nismo zasledili nobenih negativnih pojavov ali negotovanja s strani udeleženca v akciji. Akcija »Nič nas ne sme presenetiti« smo v TP Prevalje zaključili ob 13. uri. Vsi člani za SLO in družbeno samozaščito in narodno zaščito so dobili nalogo, da 29. 9. v dopoldanskem času in 30. 9. ves dan ostanejo v neposredni bližini doma, da bi jih bilo možno aktivirati ob eventualni potrebi. Od sobote od 15. uri pa do naslednjega dne do 14. ure je bil napravljen razpored dežurstva v TP Prevalje.

Jehart Alojz

skupnosti pri hudi prometni nesreči na cesti Podvelka — Ribnica na Pohorju. V ta namen smo morali oskrbeti število članov kolektiva za markante (ranjence) in enoto prve pomoči, ki je sodelovala pri reševanju. Vsi prisotni so se pri akciji udeležili polnoštevno in so izvedli zadolžitve odlično. Naša zadolžitev je bila preskrbeti za (izmišljen) požar na avtomobilu. Ker smo imeli na razpolago dotrajan in odpadu namenjen avtomobil, smo tega dali enotam CZ, da so na njem zvršili pravi prikaz požara.

Ob 9. uri istega dne smo izvedli akcijo čiščenja pitne in obratne vode, ker je obstajal sum, da je ta zastrupljena. Poklicana je bila enota CZ TOZD, ki je prepovedala uporabo vode, namestila napise pri odvze-

mih — pipah ter se lotila žiščenja. Odvzet je bil tudi vzorec vode za bakteriološki pregled in se je ravnalo po navodilih zavoda za vode pri Koroškem zdravstvenem zavodu Ravne na Koroškem.

Dne 28. 9. 1979 smo izvedli še akcijo sklica članov CZ — poziv! Akcija je potekala dobro, kurirji so nalogo opravili v redu. Poklicanih je bilo 35 članov CZ in so se vsi pozivu odzvali.

Naj omenimo, da je akcija potekala zadovoljivo in so jo člani kolektiva vzeli za zelo resno.

Povezava je potekala tudi med TOZD STP Radlje in TOZD Podvelka o fizičnem zavarovanju na Dobravi. Sklenjeno je bilo, da Dobravo zavaruje z NZ TOZD Radlje ob Dravi.

Šintič Stanko

TOVARNA IVERNih PLOŠČ OTIŠKI VRH

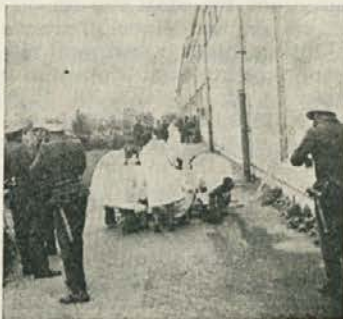
Dne 30. 9. 1979 smo v okviru akcij NNNP za leto 1979 izvedli zaključno vajo, ki so se je poleg pripadnikov civilne zaščite, gasilcev in narodne zaščite tovarne ivernih plošč udeležili tudi pripadniki navedenih enot naslednjih TOZD: CLS, Žaga, Kograd, Monter, Imont, Tekstilna tovarna in Krajevna skupnost Šentjanž, ki je bila nosilec akcije. Vajo smo skrbno in dolgotrajno pripravljali skupaj s KS in v času priprav imeli veliko število operativnih sestankov. V zvezi s to vajo bi se omejili le na prve ocene te vaje in to v prvem delu na delež sodelujočih v TIP. Po poročilu komandanta štaba civilne zaščite TIP lahko najprej ugotovimo, da se je vaje udeležilo 92% pripadnikov, ki so prejeli pozive, 7% pripadnikov pa se vaje ni udeležilo upravičeno zaradi bolniškega staleža. Izven enot civilne zaščite se je vaje udeležilo tudi 9 prostovoljnih gasilcev, tako da je v vaji poleg pripadnikov narodne zaščite sodelovalo blizu 40 ljudi. Istočasno velja poudariti, da smo vzporedno z vajo, ki se je v TIP v celoti udeležilo 120 ljudi, tudi nemoteno proizvajali.

Poleg navedenih udeležencev je pri vaji sodelovalo tudi približno 20 opazovalcev. Splošen vtis je, da je bila vaja, razen nekaterih pomanjkljivosti, ki jih bo treba še analizirati, uspešno izvedena. Ob tej priložnosti želimo izraziti pohvalo vsem pripadnikom CZ, NZ in gasilski enoti TIP za zavzetost in strokovno izvajanje vaje. Potrebno bo naše sposobnosti na ta način še večkrat preverjati in na ta način odpraviti napake, ki se eventualno pojavljajo. Omenit velja, da sta se istega dopoldneva vršila v TIP tudi dva sestanka družbenopolitičnih organizacij TIP in

KS Šentjanž, in sicer eden pred vajo in drugi po končani vaji. Pirkmaier Saša, dipl. inž.

Ekipe RBK v izvidnici

Ekipe prve pomoči nudijo pomoč poškodovanim in ranjenim

Reševanje ponesrečencev

preprav iz koncepta SLO. V letu 1978 smo s pomočjo strokovnjaka s tega področja uspeli odpraviti prejšnje pomanjkljivosti, ki so izvirale iz naše neizkušenosti in danes se lahko s ponosom postavimo med tiste TOZD v občini. Pravilniki so sprejeti, načrti usklajeni, za člane enot so bila izvedena predavanja v kolektivu in na področju občine. V naši TOZD imamo organizirane enote narodne zaščite, ekipo prve pomoči in tehnično reševalno ekipo. V juniju tega leta smo izvedli tudi samostojno vajo, ki je pokazala dobro pripravljenost, manjkalo je le prave resnosti, ki pa bo ob morebitni potrebi že sama prišla. Enota za reševanje je morala utreti pot v zasute prostore, do ranjencev, nakar so zanje poskrbeli bolničarji. Ker pa je na nekem boksu v delavnici izbruhnil še požar, smo med reševanjem vozil poklicali gasilce iz naše sosednje TOZD in požar je bil ugašen. Čas od znaka alarma pa do začetka gašenja je bil 7 minut, kar je pa za prvo vajo že lep uspeh.

V splošno akcijo NNNP v KS smo se uspešno vključili. Sodelovali sta ekipi za nudenje prve pomoči in tehnično reševalna. Na sam dan akcije je bila že ob 6. uri sklicana izredna seja DS, odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito ter drugih družbenopolitičnih organizacij. Po obvestilu iz štaba ONO in CZ pri KS Pameče, da obstaja nevarnost napada sovražnikovih letal, je bilo potrebno izvesti ukrepe stopnje pripravljenosti II.

DS TOZD Transport in servisi Pameče sprejmejo sklep za takojšnje aktiviranje enote za NZ v TOZD in CZ. Ob uri predvidenega zračnega napada in alarmnem znaku, je vse osebe takoj zapustilo poslopje TOZD in delavnice ter se napotilo v bližnje zaklonišče, kjer je počakalo do prenehanja nevarnosti, medtem ko je NZ zavarovala poslopje in okolico, tehnično-reševalna ekipa pa poskrbela za zaščito stavbe, zatemnitev, inštalacije itd. Predsednik odbora SLO in družbene samozasčite poroča o poteku akcije pristojnim organom, delavski svet TOZD pa zaseda tudi med potekom akcije.

Ko je prispel nujen poziv na pomoč prizadetemu prebivalstvu v Pamečah, se je naša tehnično reševalna ekipa takoj odpravila z opremljenim avtodvigalom, ter pričela odstranjevati ruševine, medtem ko je ekipa za nudenje prve pomoči sodelovala pri prenašanju in obvezovanju ranjencev v poškodovanem poslopiju. Čep rav nam vreme tistega dne ni bilo naklonjeno, smo vsi sodelujoči pokazali dobro pripravljenost in disciplino, kar je le porok, da bomo znali braniti pridobitve naše revolucije tudi pred resničnim sovražnikom.

To je v svojem sklepnem govoru pred zbranimi enotami po končani akciji NNNP v Pamečah poudaril tudi poveljnik štaba v KS Pameče.

To pa je tudi vse, kar se od teh priprav in vaj pričakuje.

Čuješ Marjan

GRADNJE

Naša temeljna organizacija zaradi posebnih pogojev nima organizirane lastne civilne in družbene samozasčite. Zaradi tega v okviru te akcije nismo imeli predvidene lastne aktivnosti. Imamo pa v DSS nekaj naših delavcev, ki so člani v posameznih enotah civilne zaščite. Lastno imamo organizirano samo enoto družbene zaščite za delavnice in skladišče v Starem trgu.

Na ta dan nismo imeli rednega delovnega dneva. Imeli pa smo v pripravljenosti gotove delovne kapacitete, ki bi v slučaju potrebe na podlagi pozivov v najkrajšem času sto-

pile v akcijo. Da bi lahko v primeru potrebe izvršili zahtevane naloge, je bil odbor za LO in DS s kurirji ter odbor OO sindikata v pripravljenosti od 5. do 14. ure.

Okoli 9. ure smo se morali zaradi zračnega napada začasno umakniti v pripravljeno zaklonišče.

Člani enot civilne zaščite v DSS so sodelovali v programu, ki ga je sestavil njihov štab.

Enota naše družbene zaščite je delovala po navodilih, ki so jih prejeli od KS Stari trg.

Nabernik Maks, oec.

ŽAGA MUŠENIK

Da je tudi mali kolektiv kot je TOZD Žaga Mušenik lahko uspešen pri reševanju nalog družbene samozasčite, je pokazala vaja NNNP 29. in 30. septembra 1979.

Zelo zmotno bi bilo mišljenje, da so se sodelavci Žage Mušenik pripravljali samo na akcijo dne 29. in 30. septembra 1979, saj je aktivnost potekala vse leto.

Že v mesecu februarju je odbor SLO in DS z vodstvom

CZ sprejel program izobraževanja ekip CZ in pripadnikov narodne zaščite, ki je bil v celoti realiziran.

Da je podružbljanje družbene samozasčite na Žagi Mušenik zaživel, je dokaz aktivnosti vseh družbenopolitičnih dejavnikov, od političnega aktivista, sindikata, do gasilskega društva. Aktiv ZK je organiziral več predavanj o nalogah družbene samozasčite, sindikat pa je bil pobudnik za več-

TRANSPORT IN SERVISI

Splošna akcija NNNP, ki je bila izvedena po vsej Sloveniji 29. septembra 1979 nas je našla dobro pripravljene. To je pokazalo tudi zaključno sodelovanje s KS Pameče, kjer je bila prikazana skupna vaja vseh enot v kraju samem. Priprave na splošni ljudski odpor segajo že leta nazaj, saj so po-

samezniki iz naše TOZD obiskovali vse seminarje, predavanja in izobraževanja, ki so zajemala to temo, svoje znanje pa prenašali na ostale sodelavce. V tem obdobju so imeli člani odbora SLO, NZ in CZ, kakor tudi ostale politične organizacije v TOZD redne seje, kjer so sprejemali program

je uveljavljanje družbene kontrole, zaščito družbenega premoženja in varstva pri delu. Sindikat je bil tudi organizator streljanja z zračno puško, ki se ga je od 48-članskega kolektiva udeležilo 40 in preizkusilo svoje strelske sposobnosti.

Vaja 29. septembra 1979 je imela namen preizkusiti sodelovanje članov ekip CZ z gasilci žage Mušenik in narodne zaščite pri gašenju večjih požarov.

Da bi uskladili sodelovanje pri gašenju požarov z gasilci pri civilni zaščiti KS Črne, je bila vaja načrtovana tako, da smo zaradi razširitve požara primorani klicati na pomoč gasilce iz Črne. Vaja je tudi pokazala, da znamo v Mušeniku uspešno uporabljati vsa protipožarna sredstva od veder, gasilnih aparatov do motorne brizgalke. Prvič se je na žagi preizkusil pri gašenju tudi hidrant, ki se je pokazal kot zelo učinkovit.

Ker je bilo potrebno preizkusiti tudi usposobljenost nu-

denja prve pomoči, so bili te pomoči potrebni trije ranjenci — ponesrečenci.

Pri reševanju so bila aktivirana vsa sredstva od viličarja do nosil.

Narodna zaščita je imela nalogo usmerjati promet, da so imela vozila prve pomoči in gasilcev neoviran dostop do ogroženega predela obrata.

V nedeljo dne 30. septembra 1979 pa je zaradi gozdnega požara v neposredni bližini žage bila aktivirana gasilska enota in del narodne zaščite, ki je imela nalogo zaščititi obrat pred možnim požarom.

V akciji 29. in 30. septembra 1979 je sodelovalo 35 sodelavcev žage Mušenik in 15 članov Gasilskega društva Črna.

Vajo 29. septembra 1979 so si ogledali tudi predstavniki štaba CZ pri KS Črna in priprave in samo vajo zelo ugodno ocenili.

Torej lahko zaključimo, da ima mali kolektiv lahko tudi velike uspehe. MI

ZAGA MISLINJA

V okviru akcije NNNP je bilo za krajevno skupnost Mislinja predvideno, da bo kraj Mislinja prizadela večja elementarna nesreča »potres« od 6. do 7. stopnje. Zaradi rušilne moči je bilo pričakovati, da bo zrušenih več stanovanjskih zgradb, objekti delovnih organizacij in šola ter izbruh požara na žagi Mislinja.

Za to akcijo je bila dobra povezava med štabom za LO in DS KS Mislinja in TOZD žaga Mislinja.

V naši TOZD so bile tega dne v pripravljenosti naslednje ekipe CZ:

- veza in obveščanje,
- NZ,
- gasilska enota,
- sanitetna enota.

Dne 29. 9. ob 6. uri smo od štaba za izvedbo akcije NNNP KS Mislinja dobili nalog za sklic štaba CZ v TOZD in pripravljenost. Delo v proizvodnji je potekalo normalno.

Ob 8.30 je bil dan alarmni znak za elementarno nesrečo. Na žagi Mislinja se je ob priključitvi potresnega sunka zrušil del ostrejša žagalnice, ki je pretrgal električno instalacijo.

GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Zaključni del akcije NNNP je potekal dva dni, v soboto 29. in nedeljo 30. 9. 1979.

Sobota 29. 9.

Ob 4.30 smo na telefonski poziv iz vojnega odseka za sklic odbora za SLO in DSZ takoj obvestili kurirje. Ob 5. uri so kurirji prevzeli pozive in odšli na teren. Odbor za SLO in DSZ se je sestel ob 6.35. Ob 7.45 znak sirene za požar: »Gori v Mušeniku!« S po-

zivi takoj skličemo pripadnike enote CZ. Ob 8. uri so zbrani vsi pripadniki enote CZ, to je 36 ljudi, vsi so v uniformah, nihče ne manjka. Požar v Mušeniku pogasijo sami. Naša enota je v pripravljenosti.

Ob 9.45 kličejo iz štaba na KS Črna. Potres sedme stopnje na območju Črne. Najbolj je poškodovana osnovna šola, stara telovadnica na šoli pa je porušena. Naša enota CZ gre takoj v akcijo. Sestavlja jo

šestčlanska sanitetna enota z vso potrebno opremo, tehnična ekipa (15 ljudi) opremljena za reševanje izpod ruševin, na kraj potresa jih prepeljejo trije kombiji.

Ob 10.15 se reševanje uspešno konča, pod ruševinami ni nobenega otroka več. Enota CZ se vrne v bazo.

Ob 12.30 zbor enote, ker ni več nevarnosti. Dežurstvo pri napravah za zveze se prične ob 13. uri. S pozivi so klicani pripadniki NZ, ki morajo dežurati pred upravnim poslopjem. Dežurstvo pri napravah za zveze in straža pred upravnim poslopjem ostane še vso noč.

Nedelja 30. 9.

Ob 7.10 razgovor s štabom na KS Črna; nič novega, vendar smo vsi v pripravljenosti.

Ob 8. uri znak sirene za požar. Enota CZ takoj klicana. Gori na Matvozovem vrhu, v našem gozdu.

Ob 8.20 pošljemo tehnično ekipo, 25 ljudi opremljenih z orodjem za gašenje požara in dvema UKV oddajnikoma ter sanitetno ekipo za slučaj nesreče pri gašenju požara. Na

kraj požara jih prepeljemo s štirimi kombiji.

Ob 8.23 javimo na KS, da je ekipa že na kraju požara. Takoj obvestimo vodjo revira, kjer je požar, in ga pošljemo na kraj požara kot strokovnega svetovalca in poznavalca terena.

Ob 9.30 znak sirene za prenehanje nevarnosti požara. Odpokličemo našo enoto CZ. Raz dolžijo se z orodjem in odidejo na stadion, kjer je smotra vseh enot, ki so sodelovale v zaključnih dejavnostih akcije NNNP.

V času akcije 29. 9. in 30. 9. 1979 smo lahko ugotovili, da je bila pripravljenost in odzivnost delovnih ljudi dobra. Dobro je delovala skladiščna služba in vse zadolžitve v bazi so bile pravilno in pravočasno izvršene.

S predavanji in praktičnimi vajami moramo pripravljeno še povečati, kar je naloga našega odbora za SLO in DSZ in naloga vseh zaposlenih v naši temeljni organizaciji.

Občinski inšpektorji za oceno akcije so potek akcije ocenili z odlično oceno.

Adamič Erih

OBRAT ZA KOOPERACIJO RADLJE

Samoupravni organi TOZD in TOK gozdarstvo Radlje so se letos spomladi odločili, da organiziramo CZ in NZ enotno za oba TOZD, kar je tudi smiselno, saj živimo v istem prostoru.

V akciji NNNP smo izvajali stanje pripravljenosti I in II

stopnje. Aktivirana je bila enota NZ, ki je prevzela stražo na vseh objektih, predvidenih za zaščito. V okviru akcije KS Radlje pa je tehnična ekipa izdelala splav za prevoz evakuirancev preko Drave.

Modič Tone, dipl. inž. g.

OBRAT ZA KOOPERACIJO DRAVOGRAD

V zvezi s pripravami na akcijo NNNP se je dne 19. 9. 1979 sestel odbor za LO in DS TOK Gozdarstva Dravograd, kjer smo sprejeli sklep o izvedbi vaje civilne zaščite, ki smo jo načrtovali za ponedeljek 24. 9. 1979.

Elementi vaje so bili naslednji:

— Preizkus zveze — UKV in telefonov

— Težka delovna nezgoda na delovišču — zlom in huda rana, pristop k ponesrečencu, imobilizacija zloma in zaustavitve, izdelava improviziranega transportnega sredstva, prenos poškodovanca, ter teoretična obravnava poškodb oz. nevarnosti, ki pretijo delavcem v gozdu.

— Seznanjeni smo bili z načrti CZ, razdeljene so bile naloge posameznikom.

— Vaji so prisostvovali tudi predstavniki postaje milice in predstavniki odseka za notranje zadeve SO Dravograd.

Komandir postaje milice Dravograd tov. Horvat nas je seznanil z zunanjepolitično situacijo.

Predsednik odseka za notra-

nje zadeve SO Dravograd tov. Pušnik Ludvik je obravnaval gozdne požare. Za ključek pa smo izvedli še vajo v streljanju z malokalibrsko puško v stoječem stavu v razdalji 30 m. Z ozirom na izredno slabe vremenske razmere smo dosegli pri tem zelo dobre rezultate.

Dne 29. 9. 1979 smo imeli delovni dan. Vsi delavci so bili pripravljeno, da sprejmejo naloge od štabov LO in DS občine, krajevne skupnosti in Lesne.

Ze v zgodnjih jutranjih urah smo organizirali kolektivni sestanek, na katerem smo med drugim seznanili delavce z aktivnostmi, ki so bile predvidene v načrtu ukrepov pripravljenosti.

— Preizkusili smo radijske zveze med našimi tremi radijskimi postajami in postajo v Slovenj Gradcu.

— Pri naših sredstvih vez smo organizirali dežurno službo.

— Ob znaku bombni napad smo v upravni stavbi izvedli ukrepe, ki so predvideni za ta namen.

DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA

V delovni skupnosti za opravljanje del skupnega pomena so tekle priprave na akcijo NNPP že od začetka leta 1979. Zaključna akcija je bila organizirana na dan 29. 9. 1979. Aktivni so bili vsi člani delovne skupnosti, ki so izvedli ukrepe pripravljenosti I. in II. stopnje. Sodelovale so enote CZ in NZ, enota za zveze, enota RBK, enota prve medicinske pomoči, služba za zatemnjevanje, komisija IPD, finančna komisija itd.

Že med samo akcijo smo lahko ugotovili, da smo zelo

dobro opremljeni s tehničnimi sredstvi za delo v spremenjenih razmerah in z osebnimi zaščitnimi sredstvi. Vsi delavci delovne skupnosti imajo osebne komplete za zaščito občana z masko MC-1.

Vsi člani delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena so z veliko mero resnosti pristopili k izvajanju akcije. To se je pokazalo med drugim tudi z veliko udeležbo na dan 29. 9. 1979, kar kaže na dobro politično pripravljenost naših delovnih ljudi.

I. R.

Rolba, Štefan in Maks, foto Marjan Čuješ

PRIPRAVE NA ZIMO

Zima se približuje s hitrimi koraki in prav bi bilo, da nas najde pripravljene na svoja presenečenja. Najnevarnejši je prvi mraz, ko mostovi in ceste v bolj izpostavljenih legah polede, vozimo pa še vedno pod vtisi minulega poletja, ko te nevarnosti niso bile prisotne. Danes bi rad opozoril le na pripravo strojev in vozil, za kar bodo poskrbeli strojniki in vozniki ter na pripravo cest, ki spadajo v pristojnost vzdrževalnih služb v podjetju oziroma posameznih TOZD.

Da morajo biti stroji in vozila za uporabo vedno tehnično brezhibna, vemo, ne bo pa odveč, da se spomnimo še na naslednja drobna opravila in naloge, ki jih je treba opraviti, da ne bo nevšečnosti potem, ko bo zima že tu. Najprej bomo montirali zimske gume, katerih profil zagotavlja v snegu večjo varnost, v jesenskem blatu pa tudi večjo manevrsko sposobnost. Skrben voznik že spomladi, ko snežne verige odloži, le-te tudi pregleda, obnovi obrabljene člene in pri prvi uporabi nima težav. Verige so edino sredstvo, ki nudi zadovoljivo varnost pri

spuščanju s planine, če nas zgoraj preseneti prvi sneg.

Med nepogrešljivo opremo spadajo tudi lopata, kramp (na tovornjakih), pa tudi vlečna vrv ne bo odveč, ki jo sicer sramežljivo, pa vendarle radi uporabimo, kadar ni drugega izhoda.

Na mnogih strojih se pokažejo napake prav v dneh, ko pade temperatura pod 0°C. Zavorni sistemi na novejših kamionih zahtevajo za svojo funkcionalnost še posebno nego ves čas obratovanja, ker sta v zavornih ceveh nabrana voda in maščoba lahko večkrat tudi usodni za voznika. Redna in po tehničnih navodilih predpisana uporaba za to namenjenih sredstev lahko to nevarnost prepreči, zato je še posebno važno, da občasno izpustimo usedline iz zračnih rezervoarjev na vozilu.

Pred prvim mrazom je potrebno očistiti tudi posode za gorivo, zamenjati čistilce, kajti umazanija v njih povzroča slabši pretok goriva pri zagonu hladnega motorja in s tem večjo možnost zamrznitve (posebno plinsko olje).

Če tega nismo storili ob primernem vremenu, bomo morali to storiti nekega jutra v temi in mrazu, kar pa ne bo minilo brez slabe volje. Preglejmo tudi hladilne sisteme. Zamenjajmo ostarele gumijaste cevi, razmajane spoje itd. Pravočasno poskrbimo za sredstva proti zamrzovanju vode, da ne bo škode na motorju in hladilniku. Akumulator, ki je vso sezono brezhibno deloval, lahko pri malo daljšem zaganjanju odpove, zato ga je potrebno pravočasno pregledati. Tudi na motorno olje ne smemo pozabiti, zato poskrbimo za pravilno gostoto, da ne bo treba zjutraj kuriti pod oljnimi koriti itd.

Po vseh storjenih ukrepih bomo mirneje počakali zimo, vendar so to le obveze strojnikov in šoferjev, poglejmo pa, kaj morajo storiti službe za vzdrževanje cest!

Lepo bi bilo, ko bi po minuli zimi lahko zapisali, da je terjala malo materialnih žrtev, da so bile ceste dobro pripravljene in podobno. Vemo, da je za to dejavnost vedno manj denarja. Najmanj kar smo dolžni storiti za ljudi pri odpremi, ki se včasih v nemogočih pogojih trudijo izpolniti planske obveznosti in zagotoviti nemoteno obratovanje TOZD v dolinah je to, da splužimo ceste, jih na nevarnih mestih popeskamo, širino cestišča in posamezne ovire pa zakoličimo.

Lanska zima nam je uničila »rolbo«. Še danes nimamo rezervnih delov za popravilo te. Kako se bomo prebijali brez nje, si ni težko predstavljati. Upamo pa si trditi, da je bilo okvare krivo največ slabo ali pa sploh nepripravljeno cestišče. To opozorilo naj ne bo zaman, kajti brez očiščenih cest tudi dovoza na žagarske obrate ne bo, vsaka zima nam pa tudi ne sme vzeti dvoje vozil, kot je sedaj povprečje. Lanski davek je bil: dva kamiona MAN in en TAM. To za našo TOZD z dotrajanim avtoparkom mnogo pomeni, saj tak izpad ni lahko nadoknaditi brez velikega požrtvovanja vseh zaposlenih in brez velikih stroškov, ki zaradi preobremenjenosti ostalih vozil nujno nastajajo. Torej pripravimo se za zimo vsi, ki se delu v snegu ne moremo ogniti, da ne bomo nekega dne, kljub velikemu prizadevanju, iz dnevnega časopisja izvedeli, da smo nesposobni priti do hlobovine in da zaradi tega kakšna žaga stoji, kot je bilo v lanski zimi.

Ko sem že pri cestah, naj opozorim na nekaj še naše načrtovalce in graditelje le-teh. Vedno več je upravičenih pripomb šoferjev na gradnjo gozdnih cest. Te so sicer dobre, ovinki ustrezajo sposobnostim vozil, ni pa prostorov za izogibanje in obračanje. Kamioni morajo obračati tudi na takšnih mestih, da se slučajnemu opazovalcu ježijo lasje. Takšno obračanje pa seveda ne ostane brez posledic. V zadnjem času smo imeli več primerov zloma priklopa na vozilu. Prikolica se je na lepem odtrgala in odšla

MAN — razbitina, foto Gradišnik Franc

Klemen Ivan — reševanje kamiona, foto Gradišnik Franc

v svojo smer. Medtem ko se je sprehod za eno končal brez večjih posledic, je druga par opravljenih kozolcih vsa polomljena obstala v bližnji reki. Dvakrat je voznik okvaro pravočasno opazil, priklop za silo povezal za verigo in z naloženim kamionom le nekako prišel do skladišča, ob poslušanju pravega koncerta vozil za seboj, ker jih je oviral s počasno vožnjo. Mimovozeči vozniki se nevarnosti, ki je v tistem hipu prežala nanje, seveda niso zavedali. Kot že mnogokrat, smo tudi tokrat imeli srečo, da ti primeri niso terjali tudi človeških žrtev, so pa povzročali velike stroške in izpade avtodni. Temu so kriva največ neustrezna obračališča, ker mora priklopnik pri obračanju pod rob ceste in več ton težko breme visi na priklopu, ki pa sčasoma kljub svoji visoki kvaliteti le popusti. Dobro je, da ne vemo, kdaj se bo to zgodilo, ker bi sicer z mnogo večjo tesnobo pogledovali v goro hlobovine, ki drvi mimo nas, ali kadar nas utesni na ozki gorski cesti. To, da nikogar ni bilo v bližini tedaj, ko se je prikolica odtrgala, je le srečno naključje, ki ga ne smemo zlorabljati, saj imamo le prevečkrat opravka prav s kamioni, ki imajo lahko tudi ta hip nalomljen priklop in to največkrat zaradi zgoraj opisanih vzrokov, kar so potrdile tudi naše raziskave o teh številnih lomih.

Zaradi boljšega izkoriščanja voznega parka so pri novi nabavi vozil predvidena tudi večja vozila z dvoosnimi priklopniki, kar bo probleme na neustreznih cestah še povečalo, zato si dovoljujem v imenu vseh voznikov opozoriti odgovorne in prizadevne graditelje gozdnih cest, da naj zaradi splošne varnosti transporta lesnih mas, posvetijo več pozornosti prav gradnji obračališč, pa čeprav tudi za ceno dolžine predvidene ceste.

Marjan Čuješ

In spet bo prišla zima bela

Gospod in zima ne priznata. Tako so namreč modrovali naši predniki, saj sta jim ti dve nadlogi delali velike težave. Z gospodo smo v našem socialističnem sistemu opravili, še vedno pa imamo težave z zimo, ki se nikakor neče poboljšati, ampak nagaja, kakor ve in zna.

Za zimo se je treba dobro pripraviti. Kmetje moramo imeti polne parne, vsi moramo gledati na to, da nas ne bo zeblo; najbolj važno pa je to, da imamo tudi pozimi kaj jesti. Veliko skrbi in dela da zima cestnim in komunalnim podjetjem, saj morajo skrbeti za to, da so ceste tudi pozimi prevozne.

Ta skrb se je zadnje čase prevalila na nekatere kmetje. Kar samo od sebe je vse to prišlo. Z izgradnjo gozdnokamionskih cest, ki povezujejo hribovite in odmaknjene kmetije z dolino, se je rodila želja, da bi bile te ceste prevozne vse leto. Posamezni kmetje so začeli to samoiniciativno: zbili so lesene pluge in napregli konje. Ko so se pojavili traktorji, se je ta zimska služba razširila, kmetje so si nabavili železne pluge. Zdaj se je vključil tudi Obrat za kooperacijo, delo je začelo potekati organizirano.

Govorim za obrat Ravne, stanje v drugih obratih mi namreč ni znano. Imamo dva-ndvajset železnih plugov. Samo eden je last obrata, vse ostale so kupili kmetje sami, ki bodo morali premešati še veliko snega, da se jim bo ta investicija povrnila. Kdor misli, da se pri pluzenju cest reže velik kos kruha, se moti. Poleg drugega goriva je treba popravljati plug; največji riziko pri tem delu pa je traktor, ki mora v tej neizmerni beli masi dati vse od sebe: prehladi

TUDI TO SE ZGODI

V pisarni obrata se je oglašil dijak gozdarske srednje šole v Postojni. Izrazil je željo, da bi opravljal počitniško prakso. Pojasnili smo mu, da bo to lahko, ker tudi naši taksatorji iščejo delavce.

Pa se zasliši skoraj neverjeten vzdih: »Samo, da se ne bi zgodilo, da bi moral v gozd!«

Kako si zamišlja delo gozdarja, ki prav gotovo ni na športnem igrišču?!

No, morda pa le ni mislil tako hudo. Opišem pa ga prav zato, ker se to le redko zgodi.

V. G.

in pretegne se, bolezen pa rada izbruhne na vigred ali poleti ob največjem delu. Delo zaostane, stroški so veliki. Treba je upoštevati tudi človeški faktor. Prav gotovo bi vsi tisti, ki morajo sedeti za volanom v mrazu ali sneženi burji, podnevi ali ponoči, raje bili pri miru in na toplem!

Lahko trdim, da smo preteklo zimo imeli na območju našega obrata, splužene skoraj vse ceste; seveda niso bile vse takoj prvi dan. Težava je namreč v tem, ker sneg zapade po celem kraju naenkrat, pravtako bi tudi ceste imeli radi splužene vsi hkrati. Ker to ni mogoče, pride pogosto do razburjenja in hude krvi.

Naša vaška skupnost je preteklo zimo sklicala sestanek, na katerega so poleg direktorja obrata povabili tudi vse tiste, ki pluzijo ceste. Hoteli so vedeti, zakaj se ne pluzi ta in ta cesta, zakaj se ne spluži pravočasno, krajani morajo vendar v službo itd. Prizadeti nismo zamerili, ampok smo bili celo hvaležni, kajti načeli so vprašanje, o katerem bi se morali že davno pogovoriti.

Kot je znano, so vse ceste na območju Lesne Slovenj Gradec; točneje, vse gozdnokamionske ceste bile zgrajene in se tudi vzdržujejo za kmetov denar. Vse to bremeni kubik prodanega lesa. Tem velikim stroškom smo obesili še pluzenje.

»Briga me toliko kot predlanski sneg,« rečemo radi takrat, kadar nas kakšna stvar prav malo zanima. Obrat za kooperacijo Ravne tega ne more reči. Predlanski sneg ga je veljal trideset, lanski pa petdeset milijonov!

V naši samoupravni družbeni ureditvi rešujemo vse, kar je širšega družbenega pomena, z družbenim dogovarjanjem in z združevanjem sredstev. Ali ne služijo gozdnokamionske ceste, čeprav so v lasti Lesne, širši družbeni koristi? Uporablja jih lahko vsak občan, oziroma državljan. Naš kraj je razmeroma močno industrializiran. Vse številne TOZD imajo korist, če njihovi sodelavci ne rinejo vsi v centre, kjer bi še bolj zaostriili stanovanjsko stisko. V našem kraju težko najdeš kmečko hišo ali bajto, odkoder ne bi hodil vsaj en član družine v službo; niso redki primeri, da jih je zaposlenih več. Vsi ti morajo biti

vsak dan, ob določeni uri in ob vsakem vremenu na svojem delovnem mestu! Vsem tem splužene ceste brez dvoma koristijo, saj so skoraj vsi motorizirani. Iz tega nujno sledi, da bi za velike stroške pluzenja morala sofinancirati tudi podjetja! Kje je tu logika? Vsa izgradnja in vzdrževanje gozdnokamionskih cest bremeni tisti »ljubi kubik« prodanega lesa, k temu smo zdaj primaknili še pluzenje! Treba se je

torej zmeniti, kdo pije in kdo plača!

Začetne težave, ki se rade pojavijo povsod, so zdaj pri tej koristni akciji že prebrodene in upam, da vsi tisti, ki so dolžni sofinancirati, tega ne bodo odrekli. Gledati moramo na to, da nobeno zimo, pa naj ureže še toliko snega, noben kraj v naši Lesni ne bo odrezan od sveta!

Ajnžik

GIBANJE DELAVCEV V MESECU SEPTEMBRU 1979

Prišli v TOZD, datum nastopa, profil poklica po dej. izobrazbi, profil poklica po delovnem mestu, organizacija, iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC:
Gotovnik Vinko, 17. 9. 1979, PK, PK, Gorenje-Fecro
Repnik Ivan, 17. 9. 1979, PK, PK, Gorenje-Fecro
TOZD GOZDARSTVO RADLJE:
Skarlovnik Peter, 6. 9. 1979, KV, KV, iz JLA
TOZD GOZDARSTVO CRNA:
Svab Janez, 3. 9. 1979, SS, SS, TOK Dravograd
TOK GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC:
Tasič Silvo, 1. 9. 1979, SS, SS, iz JLA
Poročnik Cveto, 1. 9. 1979, KV, KV, TOZD gozdarstvo Slovenj Gradec
TOK GOZDARSTVO RAVNE:
Napotnik Franc, 14. 8. 1979, KV, KV, TOZD gozdarstvo Crna
Polanšek Jože, 14. 8. 1979, KV, KV, TOZD gozdarstvo Crna
TOK ŽAGA MISLINJA:
Tasič Jože 17. 9. 1979, PK, KV, iz JLA
TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH:
Oto Anton, 18. 9. 1979, NK, PK, iz JLA
TOZD TOVARNA POHISTVA PREVALJE:
Pšeničnik Ivan, 1. 9. 1979, NK, PK, iz JLA
Ladinek Ivanka, 3. 9. 1979, NK, PK, vrtnarstvo Praprotnik
TOZD TOVARNA POHISTVA PAMEČE:
Kos Jelica, 1. 9. 1979, KV, PK, RSC Velenje
Selič Nada, 1. 9. 1979, KV, PK, KZ Vuhred
Kranj Marjan, 1. 9. 1979, KV, PK, Gorelje
Mezner Jelka, 1. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Mongus Marija, 3. 9. 1979, PK, PK, Tekstilna tovarna Otiški vrh
Valti Justina, 3. 9. 1979, PK, PK, Tekstilna tovarna Otiški vrh
Dajič Hašim, 5. 9. 1979, PK, PK, Nova oprema
Kališnik Kristina, 6. 9. 1979, PK, PK, Nova oprema
Bešič Fikret, 6. 9. 1979, PK, PK, Nova oprema
Magič Borislav, 6. 9. 1979, PK, PK, Nova oprema
Bilič Marinko, 7. 9. 1979, KV, PK, Nova oprema
Savec Marja, 6. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Balant Darinka, 10. 9. 1979, KV, PK, Kompas Slovenj Gradec
Vrančič Ivanka, 10. 9. 1979, KV, PK, Kompas Slovenj Gradec
Sterle Slavko, 10. 9. 1979, KV, KV, Kompas Slovenj Gradec
Kovačević Krstan, 10. 9. 1979, PK, PK, Kograd Stavbenik Prevalje
Šimič Marjan, 10. 9. 1979, PK, PK, Nova oprema
Zabel Franc, 10. 9. 1979, PK, KV, JLA
Lazar Danica, 13. 9. 1979, PK, PK, TOZD gozdarstvo Radlje
Skarlovnik Sonja, 13. 9. 1979, PK, PK, TOZD gozdarstvo Radlje
Vuletič Senka, 13. 9. 1979, PK, PK, TOZD gozdarstvo Radlje
Cvijetinovič Boža, 13. 9. 1979, PK, PK, TOZD gozdarstvo Radlje
Ristič Risto, 14. 9. 1979, PK, PK, TOZD gozdarstvo Radlje
Suhovršnik Eliza, 17. 9. 1979, PK, PK, Tekstilna tovarna Otiški vrh
Tavčman Marjana, 17. 9. 1979, PK, PK, Gorenje Muta
Pongračič Irena, 17. 9. 1979, PK, PK, Gorenje Muta
Ogriz Marta, 20. 9. 1979, PK, PK, Gorenje Muta
Kresnik Poldina, 24. 9. 1979, PK, PK, Gorenje Muta
Bricman Pavla, 24. 9. 1979, PK, PK, Gorenje Muta
Savec Emil, 24. 9. 1979, PK, KV, iz JLA
Prislan Milena, 25. 9. 1979, PK, PK, iz JLA
TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHISTVA RADLJE:
Jambošič Rudolf, 1. 9. 1979, SS, SS, AMD Radlje
Trobina Danilo, 1. 9. 1979, KV, KV, prva zaposlitev
Valenti Maks, 19. 9. 1979, NK, PK, iz JLA
TOZD TOVARNA OKEN PODVELKA:
Zižmond Danilo, 17. 9. 1979, NK, PK, Gorenje Muta
Fijačko Josip, 18. 9. 1979, NK, PK, prva zaposlitev
Panič Marijan, 18. 9. 1979, KV, KV, Sekretariat za unutrašnje poslove Zagreb
Grobek Ivan, 18. 9. 1979, NK, PK, prva zaposlitev
Samoborec Stjepan, 18. 9. 1979, NK, PK, prva zaposlitev
Kovačič Marijan, 18. 9. 1979, NK, PK, prva zaposlitev
Herak Gojko, 18. 9. 1979, NK, PK, prva zaposlitev
Namjestnik Zeljko, 18. 9. 1979, NK, NK, prva zaposlitev
TOZD TOVARNA IVERNII PLOŠC OTIŠKI VRH:
Koper Irena, 1. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Vozić Marija, 1. 9. 1979, NK, NK, prva zaposlitev
Cifer Ivan, 11. 9. 1979, KV, PK, prva zaposlitev
Smuc Zlatko, 19. 9. 1979, NK, PK, prva zaposlitev
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC:
Gabrovac Mirko, 6. 9. 1979, NK, NK, Građevinsko podjetje Bugojno
Prosenjak Rudi, 10. 9. 1979, PK, KV, Merx Celje
TOZD TRANSPORT IN SERVISI:
Savec Ivan, 7. 9. 1979, KV, NK, prva zaposlitev
Meh Mirko, 15. 9. 1979, KV, KV, prva zaposlitev
Kojzek Jožef, 10. 9. 1979, KV, KV, Železarna Ravne
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA:
Gošnak Mira, 1. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Koštomaj Nada, 1. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Prot Štefka, 1. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Cokan Bojan, 1. 9. 1979, VSS, VSS, prva zaposlitev
Pogorelnik Marjan, 6. 9. 1979, SS, SS, TOZD Nova oprema
Lesnik Jože, 10. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Piko Igor, 10. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Rojko Miran, 10. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Bukovnik Drago, 13. 9. 1979, SS, SS, prva zaposlitev
Šrmpf Marija, 17. 9. 1979, NK, PK, TOZD TP Pameče
(Nadaljevanje na 8. strani)

PREDSTAVLJAMO VAM

V Hudem kotu, blizu Ribnice na Pohorju, gospodarji z zasebnimi kmetijskimi gozdovi Obrat za kooperacijo Radlje ob Dravi. Ena izmed stranskih dejavnosti OK je tudi pospeševanje kmečkega turizma na tem območju. Vzrok, zakaj se kmetje odločijo, da bodo gojili

to dejavnost, ni vedno samo pridobivanje dohodka; vsaj pri Karlatecu v Hudem kotu ni bilo tako. Življenjska pot, ki sta jo prehodila Veronika in Jože Karlavec, ju je pripeljala do tega, da sta se začela ukvarjati s kmečkim turizmom. O tem nam je pripovedovala

je dozorela in nihče ji ni mogel več preprečiti odhoda v Ljubljano, kjer si je našla službo. Tam je delala kot gospodinjska pomočnica. Ko je prišla na dopust, se je seznanila z Jožetom Karlatecom, se po trinajstih mesecih dela v Ljubljani vrnila domov in se poročila leta 1962.

Veronika Karlavec

Veronika Karlavec

Rojena je bila 1938. leta. Otroška leta je preživela doma pri Maroltu v Hudem kotu. Tu se je začela trnjeva pot njenega življenja. V družini je bilo osem otrok, osem lačnih ust. Ni poznala otroških iger,

saj je morala že v zgodnjih otroških letih prijeti za delo. V dobi, ko je odrasčala, je morala opravljati vedno težja »moška« dela pri hiši. Počasi se je vanjo prikradla misel, da bi zapustila kmetijo. Ta misel

Prvi dom sta si z možem ustvarila na Miheličevem v Hudem kotu. Tu sta začela urediti Veronikino željo po lepem domu. Razširila sta pretesne bivalne prostore in jih prebela. Takrat je Jože delal pri bivšem Gozdno gospodarskem podjetju v Radljah. Komaj leto dni sta preživela na Miheličevem, nato pa sta se morala preseliti v Podlovec na Pohorje. V Recenjaku sta se vselila v hišo, ki ni imela vmesnih zidov, ne vodovoda, ne... To vse sta s trdno voljo in pridnimi rokami naredila. Ze sta mislila, da bo to njun pravi dom pa sta se po dveh letih zopet selila. Veronikini starši so ju zvalili nazaj v Hudi kot, k Maroltu. Začela sta gospodariti po svoje. Z veseljem sta prišla za delo in v petih mesecih uredila »štalo« za živino. Odnosi med domačimi in njima pa so se začeli majati, zato sta se po šestih mesecih trdega dela na kmetiji zopet preselila. Tokrat v stanovanje bivšega GG podjetja v Hudi kot. V njiju pa je kaj kmalu začela tleti želja po lastnem domu. Kupila sta Rekovo hišo v Hudem kotu s 4 ha zemlje. Osem let sta jo odplačevala po obrokih. Tudi pri tej hiši je bilo potrebno marsikaj urediti. Bila sta že navajena in ni jima bilo težko. Pogum jima je vlivala zavest, da sta na svojem. Toda tudi to ni bil njun pravi dom. Po osmih letih sta spoznala, da na Rekovo še dolgo ne bo posvetila električna luč, zato sta začela razmišljati o nakupu posestva. Leta 1974 sta kupila Šajnsnikovo v Hudem kotu za 23 milijonov din. Hiša je bila stara, dotrajana, brez elektrike

in vode. Zopet sta bila na začetu, vendar jima ni zmanjkalo poguma. Ze v prvem letu bivanja v novem domu sta si uredila cesto, luč in napeljala vodo, nato pa sta se lotila hleva. Po dveh letih sta odplačala vse obroke, »štala« je bila postavljena, treba se je bilo lotiti hiše. Sprva sta imela namen popraviti le del hiše. Ko sta začela s popravili stavbe, sta ugotovila, da je poslopje propadlo in da bo potrebno obnoviti celo hišo. Bila sta v denarni stiski, vendar nista izgubila volje. Takrat se jima je ponudila možnost, da s pomočjo turističnega kredita popravita hišo. Idejo je podprl Obrat za kooperacijo Radlje, ki jima je tudi pomagal pri urejanju poslopja, z nasveti in drugimi ugodnostmi.

Danes stoji na Karlatecovem posestvu lepo urejena domačija, ki je na razpolago izletnikom in turistom že od Novega leta 1979. Urejeni hišni prostori, gostoljubje Veronike in Jožeta in lepa okolica pa privabljajo vedno več turistov v Hudi kot. Med njimi je največ takšnih, ki si zaželijo ob sobotah in nedeljah domačih jedi in pijačo in svežega zraka.

V prihodnjem letu bodo pri Karlatecovih nudili gostom tudi prenočišča, s tem pa bodo dosegli pravi namen kmečkega turizma. Gostje, ki bodo prihajali na oddih za več dni, bodo te dni lahko preživeli po »kmečko«. Najbrž je med nami mnogo takih, ki si ob vonju pokošene trave zaželijo prijeti grablje v roke, in takih, ki uživajo ob dotiku z zemljo pri opravljanju poljskih del.

Če si želite takšnih počitnic, se oglasite pri Karlatecovih v Hudem kotu. Gotovo boste zadovoljni.

Ida Robnik

(Nadaljevanje s 7. strani)

Epšek Franc, 1. 9. 1979, SS, SS, TOZD TIP Otiški vrh
Cas Marijana, 1. 9. 1979, SS, SS, DS SP
Santner Cecilija, 1. 9. 1979, NK, NK, prva zaposlitev
Solkanovič Tifa, 14. 9. 1979, SS, SS, Solkanovič Began

Odšli iz TOZD, datum prenehanja dela, profil poklica po dej. izobrazbi, profil poklica po delovnem mestu, organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA:
Cas Franc, 1. 9. 1979, KV, KV, invalidska upokojitev
TOZD GOZDARSTVO RADLJE:
Tretjak Jože, 17. 9. 1979, KV, KV, v JLA
TOZD GOZDARSTVO DRAVOGRAD:
Svab Janko, 2. 9. 1979, SS, SS, TOZD gozdarstvo Črna
TOZD ŽAGA VUHRED:
Ladinek Rudolf, 31. 9. 1979, SS, SS
TOZD TOVARNA PREVALJE:
Ostojič Momir, 30. 9. 1979, NK, PK
Obretan Marija, 30. 9. 1979, NK, PK
TOZD TOVARNA OKEN PODVELKA:
Valente Dušan, 12. 9. 1979, NK, PK, odhod v JLA
Miklavc Stanko, 12. 9. 1979, NK, KV, odhod v JLA
Jesenek Danilo, 10. 9. 1979, NK, PK, odhod v JLA
Ropret Alojz, 11. 9. 1979, VK, VK, odhod v JLA
TOZD TOVARNA POHISTVA PAMEČE:
Kupčić Zdenko, 31. 8. 1979, PK, KV
Šteharik Jože, 3. 9. 1979, PK, PK
Anžlak Anton, 3. 9. 1979, PK, PK, TOZD Nova oprema
Jamšek Avgust, 13. 9. 1979, PK, PK
Magič Borislav, 14. 9. 1979, PK, KV
Šrimpf Marija, 14. 9. 1979, KV, KV, DS SP
Hriberšek Ferdinand, 19. 9. 1979, PK, PK
Ošlovnik Joža, 25. 9. 1979, PK, PK
Filipović Biserka, 27. 9. 1979, PK, PK
Copot Hedvika, 29. 9. 1979, PK, PK
TOZD TOVARNA IVERNJI PLOŠČ:
Matavž Anton, 25. 9. 1979, KV, KV
Pokeržnik Anton, 5. 9. 1979, KV, PK
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC:
Topič Božo, 31. 8. 1979, NS, NS
Topič Mirko, 6. 8. 1979, SS, NK
TOZD TRANSPORT IN SERVISI:
Borovnik Dušan, 6. 9. 1979, NK, NK
Bošnik Drago, 1. 9. 1979, KV, NK, v JLA
Kotnik Rudi, 15. 9. 1979, KV, KV, TOZD gozdarstvo Črna
Marčinkovič Ante, 18. 9. 1979, KV, KV, Koloniale Maribor
Sodin Dušan, 29. 9. 1979, KV, KV, Bolnica Maribor
Korošec Ferdo, 29. 9. 1979, KV, KV, Tovarna usnja Slovenj Gradec
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA:
Cernič Darinka, 31. 8. 1979, NS, SS, TOZD blagovni promet
Mlinšek Gorazd, 11. 9. 1979, VS, VS, v JLA
Lenart Jože, 11. 9. 1979, SS, SS, v JLA
Pečecnik Tina, 11. 9. 1979, SS, SS, Tovarna meril Slovenj Gradec

STANJE DELOVNE SILE DNE 30. 9. 1979

	M	Z	Skupaj
TOZD gozdarstvo Slovenj Gradec	42	4	46
TOZD gozdarstvo Mislinja	62	4	66
TOZD gozdarstvo Črna	142	13	155
TOZD gozdarstvo Radlje	133	21	154
TOK Slovenj Gradec	37	1	38
TOK Radlje ob Dravi	30	5	35
TOK Ravne	31	8	39
TOK Dravograd	15	3	18
TOZD žaga Mislinja	48	7	55
TOZD žaga Otiški vrh	54	11	65
TOZD žaga Mušenik	41	7	48
TOZD žaga Vuhred	74	5	79
TOZD TP Prevalje	71	102	173
TOZD TP Pameče	184	174	358
TOZD TSP Radlje	75	23	98
TOZD TO Podvelka	99	96	195
TOZD TIP Otiški vrh	199	27	226
TOZD gradnje Slovenj Gradec	68	7	75
TOZD transport in servisi	141	11	152
TOZD centralno lesno skladišče Otiški vrh	40	4	44
TOZD Nova oprema Slovenj Gradec	180	136	316
Delovna skupnost za opr. skupnega pomena	71	140	211
TOZD gostinstvo in turizem	10	16	26
TOZD blagovni promet	45	59	104
SKUPAJ	1892	884	2776

Urbanec Darinka

Družina Karlavec pred obnovljeno hišo

Naši obrazi nekoliko začinjeni

6. septembra 1979 so nas obiskali norveški gozdarji, ki jih je vodil dr. OLA BORSET, profesor za gojenje gozdov gozdarstva fakultete pri univerzi v Oslu. Bilo je 37 gostov, ki so se z velikim zadovoljstvom zadržali pri nas dva dni in si pri tem ogledali gospodarjenje z gozdovi na območju TOZD Gozdarstvo Mislinja. Pohvalili so način našega gospodarjenja in odnosa do gozda, pa tudi odlična postrežba na Partizanki jim je ostala v lepem spominu.

Jezen rad je jutro vsako,
Ampak se le razvedri.
Najbolj pa ga veseli,
Ko odkrije ti napako.
O — saj vse ti odpusti.

Tri premòge vrže v peč.
Enkrat naj bo toplo v hiši.
Vedno taka ni ta reč,
Ženo uboga, kot se sliši.
Enkrat dnevno — pa nič več,
Ker bo sicer premog — preč.

In ga zvrnil je čez mejo,
Vedno se mu to zgodi.
A nè, da to n'č hudga ni.
Ne rečem, če gre res za žejo.

Kadar kje kaj odpove,
Ali pa če tud' ne
Rad se hitro k delu spravi.
Elegantno vse razstavi,
Le da potlej skup ne gre.

Muči zmirom jo prehlad.
Osemkrat na uro kihne,
Jamra pa najbolj takrat,
Cigaretni dim, ko vdihne,
Ampak samo prvokrat.

Lansko leto še ta čas
Jo je bilo manj čez pas.
Ujčkala bo drugo leto
Bebo svojo, vsa zavzeto,
Aja, tuja kar brez nas.

Da, bo rekel — druge ni
Umrl nihče ni še »zbog toga«.
Šla prostost bo za vse dni.
Ata bit' je že nadloga
Ne, dokler še karkaj ni.

Informacija je splošno taka,
Da ji baba čisto vsaka
Antipatična se zdi —
če preblizu si želi.

Histrion v nekem smislu,
Ursa maior našga TOZD.
Brom bi na jedilnem listu,
Enkrat tedensko pa post.
Rabil za ozračje čisto
Tu in tam pa kakšno kost.

Alfabetško je strupen,
Dela vse, če mu se hoče
In le kave plačat' noče.

Mumlja, gòde — vse bolj zàst
In se mrko bolj drži.
Letos mu teren v kosti
A že tudi v črne lase,
Nitk srebrnih podeli.

Mal' doma, ker bolj potuje,
Inter narodno se razkazuje,
Telefon zastonj zvonj
Jarke koplje, kdaj ga ni
Ampak bajto pa le kuje.

Lilijo le vohat sme.
O njem bolj malo se kaj ve.
Je na varno delo vpisan
Za nas druge mar mu je.

Ako firbec te mori,
Negi dal telo in dušo
Drugo ga ne veseli.
Razen, če je kdo pod rušo
Enkrat mu spis zloži
Juvellerske vrednosti.

VESEL DOGODEK V PODGORI POD URŠLJO GORO!

Zelo malo ali pa skoraj ni več primerov, da bi v taki dobi, kot živimo, še ne imeli elektrike. Toda pri Štefki Čerenjak in Kovše Francu je 18. septembra letos »posvetilo« v skromno, toda prijetno hišico. Kako sta živila brez osnovnega — brez elektrike, to vesta le ona dva. Za marsikoga je to nerazumljivo. Težko je bilo, a skromna kot sta, sta upala, da bo tudi pri njih nekoč svetlo.

Z lastnimi sredstvi in ob vsestranski pomoči TOZD Gozdarstva Črna, se je dolgoletna želja uresničila.

Naj ob tej priložnosti povem še to, da je Štefka zaposlena pri gozdarstvu že vrsto let. To je delavka, lahko bi rekli: ki dela za to, da dela. Njej ni potreben »palir«. Delo, ki ga ji naložijo, je opravljeno kvalitetno ob pravem času. Dela na gojitvenih delih. »Naša ŠTEFKA je pridna delavka«, tako je bilo slišati iz ust vseh, ki so delali z njo, tako prej pri Gozdarstvu Ravne kot sedaj pri Gozdarstvu Črna.

Oba s Francem sta vestna in pridna delavca, zato jima še prav posebno privoščimo, da se jima je izpolnila ta skromna želja, čeprav malo pozno.

Naj jima bo tudi v življenju tako svetlo, kot jima je sedaj v hišici, ki »čepi« pod goro Uršljo, v objemu naših prelepih gozdov.

Prosila sta me, naj napišem, da se iskreno zahvalita Gozdarstvu Črna in njenim sodelavcem iz tega področja za vso pomoč pri delu.

V. GERL

POZABLJENI

Najbrž nisem edini, ki se čutim pozabljenega, pozabljenega od tistih, s katerimi sem delal, od tistih, s katerimi sem delil dobro in slabo dvanajst let po osem ur in več na dan. Da, dvanajst let sem delal v TOZD Transport in servisi. Veliko sebe sem pustil tam. Pomagal sem pri ustanovitvi te TOZD, gradil sem jo s sodelavci, sedaj pa, ko sem upokojen, se me nihče več ne spomni. Vem, da vse ostale TOZD še držijo kontakt z upokojenci, le TOZD Transport in servisi ne. Sprašujem se, ali delavci te TOZD ne vedo, da to, kar so oni sedaj, smo bili tudi mi, ki smo tam delali in se upokojili.

Franc Gartnar,
upokojenec TOZD transport
in servisi

OSAT

DEKLARACIJA O PRAVICAH OTROKA

Generalna skupščina Združenih narodov je 20. novembra 1959 soglasno sprejela in razglasila Deklaracijo o pravicah otroka.

V tej deklaraciji so zapisane pravice in svoboščine, ki jih morajo uživati vsi otroci. Čeprav so mnoge od teh pravic že navedene v splošni deklaraciji človekovih pravic, so pobudniki deklaracije menili, da svojskost otrokovih potreb opravičuje in terjaja posebno deklaracijo.

V uvodu deklaracije je poudarjeno, da otrok zaradi svoje duševne in telesne nezrelosti potrebuje posebno skrb in zaščito, tako pred rojstvom kakor tudi po rojstvu. Človeštvo je dolžno dati otroku najboljše, kar premore.

Vsi se morajo po svojih močeh truditi, da bi se uresničili ideali, zajeti v desetih načelih deklaracije o pravicah otroka — starši, posamezniki, družbene in politične organizacije, oblastni organi in vlade.

Besedilo deklaracije o pravicah otroka:

Uvod

Glede na to,

da so ljudstva Združenih narodov ponovno potrdila svojo vero v temelj-

ne človekove pravice in dostojanstvo in vrednost človekove osebnosti in se odločila, da bodo podpirala družbeni napredek in ustvarjanje boljših življenjskih pogojev v večji svobodi,

glede na to,

da so Združeni narodi v splošni deklaraciji človekovih pravic razglasili enake pravice in svoboščine za vse, ne glede na raso, barvo, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali kakršnokoli drugo okoliščino,

glede na to,

da sta otroku zaradi njegove telesne in duševne nezrelosti potrebna posebna skrb in varstvo ter ustrezno pravno varstvo, tako pred rojstvom kakor tudi po rojstvu,

glede na to,

da je bila potreba po takem posebnem varstvu navedena v Zenevski deklaraciji o človekovih pravicah iz leta 1924 in priznana v splošni deklaraciji človekovih pravic ter v statutih specializiranih agencij in mednarodnih organizacij, ki imajo na skrbi blaginjo otrok, ter

Govor nam ni prirojen - moramo se ga naučiti

Govor je osnovno sredstvo komunikacije med ljudmi in je rezultat biološkega in družbenega razvoja človeka. Je zelo zapleten psihofizičen proces, od katerega je odvisen razvoj celotne osebnosti. Posredno ali neposredno vpliva na dogajanja v človekovem organizmu, kot tudi na dogajanja zunaj njega. Otrok s samim rojstvom ne dobi govora, ampak samo nagnjenost za njegovo učenje in se ga mora v celoti naučiti od svoje okolice. Kot naučena funkcija se govor doseže in počasi razvija s trajnim učenjem v govorni okolici s prirojenimi predispozicijami in samim razvojem govornih organov, živčnega sistema in slušnih funkcij. Za normalen in popoln razvoj govorne funkcije je posebno važen usklajen razvoj telesne osnove govora. Niti zunanji dejavniki, pod katerimi razumemo predvsem posebnosti govorne okolice, stimulacije te okolice v smislu govornega angažiranja mlade osebe, ki se uči, niso manj pomembne za pravočasen in pravilen razvoj verbalnega govora. Torej od otrokovih najbližjih je odvisno, kako se bo naučil govoriti.

Zavedati se moramo, da se oseba z govornimi napakami (logopat) težje vključuje v družbo, zmanjšan ji je obseg izbire poklica in področja delovanja. Te direktne posledice napak pri govoru so vzrok tudi mnogim drugim težavam, ki segajo prav v osebnost logopata — menjajo mu psiho in s tem še povečajo govorno napako. Jasno je, da stopnja in vrsta govorne napake v večini primerov omejuje sposobnosti komunikacije in s tem tudi prilagoditve logopata v družbi.

Današnja družba, vzporedno z razvojem tehnike, a s tem v zvezi tudi prenašanje govora na daljavo brez njegovega vizualnega doživljanja, brez direktnega kontakta med govornikom in poslušalcem, torej z oslabljenimi možnostmi za doživljanje govora v določeni situaciji, zahteva čim bolj precizen govor — čim manj odstopanja od normale.

Menimo, da je govor nepravilen, če je prisoten eden od navedenih momentov:

- če je govor slabo slišen,
- če je slabo razumljiv,
- če je glasovno neugoden,
- če je vidno neugoden,
- če je nenaraven v produkciji,
- če mu manjkata običajen ritem ali moč,
- če je jezikovno pomanjkljiv,

— če je neprimeren za posameznika z obzirom na njegovo starost in spol,

— če govornik reagira na lastni govor kot da ima eno ali več prej naštetih motenj.

Zavedati se moramo, da otrok govori toliko in tako, kolikor in kakor sliši. S tem je izražena vsa odgovornost okolice za pravičen razvoj otrokovega govora. Prvi vzor so otroku starši, njegova družina. Starši, sorodniki in druge osebe iz okolice otroka, ki se uči govoriti oziroma obvladati artikulacijo glasov, pogosto delajo napake s tem, da v besedni komunikaciji z otrokom odobravajo njegov »otroški« način govora. S tem dosežejo avtomatizacijo nepravilne artikulacije glasov. Še slabše je, če se jim odstopanja od normalnega govornega razvoja ne zdijo dovolj pomembna, češ da se bo prej ali slej nepravilen govor sam po sebi normaliziral. S tem pa se izgubi dragocen čas za pravočasno razpoznavanje in zdravljenje govorne napake.

Ne zgodi se redko, da se terapevt govornih napak — logopedi prvič srečajo s pacienti šele takrat, ko je otrok sistematično pregledan pred vstopom v šolo, a pogosto tudi pozneje, ko se zaradi nepravilnega govora prično kazati tudi težave pri čitanju in pisanju. Iz prakse pa vemo, da je korekcija nepravilnega govornega razvoja uspešnejša, a terapevtski postopek lažji in kratkotrajnejši, čim prej se s tem prične — dokler nepravilni »govorni modeli« še niso avtomatizirani do te mere, ko postane njihovo odpravljanje dolgotrajno.

Bodimo pozorni na otrokov govor! Od triletnega otroka že lahko zahtevamo glasovno kvaliteten — pravilen govor. Dovoljene so še napake pri R-tju in redkeje pri sičnikih in šumnikih. Pri petih letih pa naj bi bil otrokov govor glasovno pravilen in jezikovno usklajen.

Poudarim naj, da so danes govorne napake vse pogostejše in vse številnejše. Vzroki so prav gotovo v vse hitrejšem življenjskem tempu, ki ne prizanaša niti otrokom; v prevelikih zahtevah do otrok ali pa v odrinjenosti, ki jo otroci čutijo pri starših, ki dajejo prednost materialnim dobrinam in njihovemu pridobivanju.

Starši, posvetimo otrokom čim več svojega časa!

V vsakdanjem življenju je govor najvažnejše sredstvo komunikacije za sporazumevanje med ljudmi, zato je nujno, da bi bila lepota in pravilnost govora skrb vsakega človeka!

Helena Paškvan, profesorica defektologije

glede na to, da človeštvo dolguje otroku vse najboljše, kar premore,

razglašala

Generalna skupščina to deklaracijo o pravicah otroka, da bi otroci imeli srečno otroštvo in da bi za svoj blagor in blagor družbe, v kateri žive, uživali vse pravice in svobode, ki so v deklaraciji naštetje, ter poziva starše, posameznike in dobrodelne organizacije, krajevne oblasti in nacionalne vlade, da priznajo te pravice ter se s postopno sprejetimi zakonskimi in drugimi določili in v skladu z naslednjimi načeli borijo za njihovo uveljavljanje:

1. načelo

Otroku gredo vse pravice, naštetje v tej deklaraciji. Uživati jih morajo vsi otroci, brez izjeme in brez vsakršnega razločevanja glede na raso, barvo, spol, jezik, vero, politično ali drugačno prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali kakršnokoli drugo okoliščino, bodisi otroka samega ali njegove družine.

2. načelo

Otrok mora uživati posebno varstvo. Z zakonom ali na drug način mu je treba omogočiti, da se bo v svobodi in dostojanstvu razvijal fizično, psihično, moralno, versko in družbeno zdravo in normalno. V zakonih, spre-

jetih za varstvo otroka, naj bo otrokova korist poglavitno vodilo.

3. načelo

Od svojega rojstva mora otrok imeti pravico do imena in državljanstva.

4. načelo

Otrok mora uživati vse ugodnosti socialnega varstva. Imeti mora pravico do življenja in razvoja v zdravih okoliščinah. Zato je treba njemu in njegovi materi dajati posebno nego in varstvo. Skrbeti je treba zanj in njegovo mater že pred porodom. Otroku ima pravico do ustrezne prehrane, stanovanja, razvedrila in zdravniške nege.

5. načelo

Fizično, mentalno in socialno prizadetemu otroku je potrebno nuditi posebno nego in vzgojo, zaradi svojiskosti okoliščin, v katerih živi in se razvija.

6. načelo

Za popoln in skladen razvoj njegove osebnosti sta otroku potrebna ljubezen in razumevanje. Če je to le mogoče, naj zanj skrbe in naj bodo zanj odgovorni starši, čeprav pa naj raste v vzdušju naklonjenosti in moralne in materialne varnosti. Le v izrednih okoliščinah je lahko otrok v najnežnejših letih ločen od svoje matere. Družba in organi oblasti morajo posebno skrbeti za otroke brez

družine in brez sredstev, potrebnih za preživljanje. Za vzdrževanje otrok v velikih družinah je zaželena denarna podpora in sploh pomoč države.

7. načelo

Otrok ima pravico do šolanja, ki naj bo vsaj na stopnji osnovne šole brezplačno in obvezno. Deležen naj bo vzgoje, ki bo razvijala njegovo splošno kulturno raven in ga usposobila, da na osnovi enakih možnosti razvija svoje sposobnosti in zmožnosti za lastno presojo, čut moralne in socialne odgovornosti, da bo lahko postal koristen član človeške družbe. Koristi otroka naj bodo vodilo tistim, ki so odgovorni za njegovo vzgojo in izobraževanje; na prvem mestu pa morajo biti za to odgovorni starši. Otroku moramo priskrbeti igro in razvedrilo, katerih namen je prav tako vzgojni. Družba in javne oblasti naj si prizadevajo, da bodo otroci lahko kar najbolj uživali te pravice.

8. načelo

Otroka je treba v vsakem primeru

najprej zavarovati in mu najprej dati pomoč.

9. načelo

Otroka je treba obvarovati pred vsemimi vrstami zanemarjanja, okrutnosti in izkoriščanja. V nobenem primeru ne sme biti predmet trgovine. Otroku ne sme biti sprejet na delo, dokler ne doseže določene starosti. V nobenem primeru ga ne smemo prisiliti ali mu dovoliti, da bi delal v poklicu ali opravljal tako delo, ki bi slabo vplivalo na njegovo zdravje ali vzgojo, oziroma škodilo njegovemu telesnemu, duševnemu in нравnemu razvoju.

10. načelo

Otroka je treba varovati pred običajni in navadami, ki pospešujejo rasno, versko ali katerokoli drugo obliko diskriminacije. Vzgajati ga je treba v duhu razumevanja, strpnosti, prijateljstva med narodi, miru in občega bratstva ter v zavesti, da naj bodo vse njegove sile in njegova nardarjenost v službi človeštva.

VIHARNIK

Štajner Pepi se tokrat prvič oglašala v VIHARNIKU. Je eden naših prvih koroških partizanov, zato bi nam imel še veliko povedati. Prispevki z vsebino iz NOB so vedno dobrodošli, še posebej, če opisujejo dogodke ljudi iz naših krajev. Tovariša Štajner Pepija vabimo, da nam še kaj napiše.

Uredništvo

Ko sem lanskega novembra dobil v roke jubilejno številko VIHARNIKA v lepi zeleni obleki, sem bil tako navdušen,

Glasilu VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, n. sol. o.

Ureja uredniški odbor:

Vida Vrhnjak, Tone Modic, Ludvik Kotnik, Jože Gosak, Marija Krautberger, Oto Čegovnik, Hedvika Janše, Jurij Sumečnik, Andrej Sertel, Marjan Čuješ, Maks Nabernik.

Glavni urednik: Andrej Sertel — Odgovorna urednica: Ida Robnik — Lektorica: Majda Klemenšek — Tehnični urednik: Bruno Znidaršič — Naklada: 5000 izvodov.

Klišeji in tisk: ČGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1979.

da sem sklenil, da bom tudi jaz nekaj napisal, če bo še kdaj kaj takšnega izšlo. Res, zelo me je razveselil s svojo bogato vsebino in me popeljal daleč nazaj, za polnih petdeset let, tja v uršljegorske viharnike. Takrat sem namreč nehal služiti kot hlapec in sem se pridružil bratu Lojzu, ki je že zvonil s svojo »cimrovko« po obronkih Uršlje gore. Tudi jaz sem se naučil tesarstva in pela je ena »cimrovka« več. V tistih časih je bilo dosti dela, denarja pa bolj malo, zato sem se oprijel tudi divjega lova, ki je bil takrat zelo razširjen. Na ta način je moral marsikateri gams prispevati svoje okusno meso k boljšemu standardu.

Nekoč, ko sem bil na lovu nekje na Uršlji gori, sem se znašel pod slavnim macesnom svojstvene oblike, pravim viharnikom. Ta mogočni macesen je bil v mladosti »uloman«, tako da mu je vrh izrastel pravokotno. Verjetno se je kasneje odlomil tudi ta vrh, medtem ko je na prvem ulomku zrasel novi. Drevo je bilo močno poraščeno z mahom in visečimi vejicami, katerih korenine so se strmo spuščale na vsako stran skale in lovile tisto malo zemlje, ki je je bilo tam. Vse to je kazalo podobo ogromnega gozdnega moža. Pod tem macesnom si je uredil stalno bivališče starejši gams. Od tu je

imel krasen razgled na vse strani, tako da se je lahko počutil varnega pred nepoklicanim očesom. Okrog gamsovega bivališča so bujno rasle »uršlice«, saj so bile obilno gnojene z gamsjimi odpadki.

To naj bi bil skromen opis tega mojega slavnega »viharnika« gori blizu Šmohorice.

Tudi sam sem večkrat sedel pod tem drevsom na skali in opazoval svet pod seboj. Takrat sem pozabil na vse gorje, ki sem ga utrpel v tisti gnili čaršijski ureditvi. Da, bilo je leta dvainštiridesetega. Iz legale sem moral v ilegalo in takrat sem se znašel pod tistim viharnikom. Gledal sem v dolino. »Košnja je!« A nekaj je bilo narobe, tudi jaz bi moral iti kosit. Saj sem bil tako navajen košnje, mošta, obilne malice, petja in vriska. Vsega tega ni bilo. Kosci so tiho kosili, komaj je še kdo kaj spregovoril z gospodarjem, ki je prinesel mošt. Dekleta, ki so prišla grabit, so se potihem kaj menila, ni bilo tistega pristrčnega smeha in vriska... Spomnil sem se, kako je bilo ob košnji leta nazaj. Vrisk in petje je bilo slišati

od vsepovsod. Kotulci so nasploh znani po tem, da radi pojo.

Ko sem tako premišljeval pod macesnom tam gori, svoboden, sem malo niže pod seboj zagledal gamsa. Za njim je prišel še eden in naenkrat sem videl celo čredo, ki je prihajala nekje izpod Šmohorice. Roka mi je sama segla po puški in že je bila mušica namerjena v gamsova pleča. Puška pa ni počila. »Zakaj?« sem se vprašal. Puško vendar lahko uporabim za čisto druge namene. Od takrat je nisem več izpustil. Spremljala me je križem po vsej Sloveniji do svobode in do svobodnega petja.

Da, takrat sem bil zagrenjen, ko sem se spomnil mnogih internirancev, mnogih odgnanih v taborišča smrti in mobiliziranih mladih fantov in sem si mislil: »Kaj vse bo še počel ta prekleti sovražnik?« In ravno tu, ko sva z macesnom tako zrla v obširno Kotulsko kotlino in na Prežihovino, je dozorel sklep.

Naj stih in čut povesta svoje:

Oj Viharnik, divji сосед Šmohorice, ki gledal nekdanji svobodne Kotulce in preklete gledal si zavojevalce, gledal si po drčah gamsov trop pasočih in poslušal petje mnogih petelinov. Po obronkih Uršlje gore gledal taborne si ognje, ob njih junake slavne s pesmijo na ustih v borbi za svobodo. In poslušal jek viharjev prek skalovja, čutil bliske si in strele iz temačnega višavja. Na goličave in slemena trosil mnoga si semena, tu vzkliči mladi so macesni in zrasli novi so Viharniki zeleni.

Tistega viharnika ni več gori blizu Šmohorice. Nazadnje sem ga obiskal dvainpetdesetega leta. Komaj se je še držal

zemlje, nagnjen preko skale in suh.

Štajnerjev Pepi

RUPREHT FRANCU V SPOMIN

Jesenski podlessek je že pokukal iz zemlje, porumenelo listje je rahlo padalo na tla, kot bi vedelo, da se poslavlja od človeka, ki je vedno živel v naravi in z naravo.

Takšen je bil pač Ruprecht Franc, po domače Vernarski oče.

Komaj dve leti staremu fantu je umrla mati. Zatočišče je našel pri tujih ljudeh, kjer je potem ostal do svojega šestnajstega leta. Že takrat se je namenil, da bo »holcar«, gozdni delavec. Delo v gozdu ga je pripeljalo v Plešivec, kjer se je leta 1936 poročil z ženo Apolonijo. Srečna in zadovoljna sta bila. Rodil se jima je prvi sin Ivan, nato pa še Maks.

Pa je druga svetovna vojna prinesla nesrečo tudi tej družini.

Franc se je vključil v OF leta 1943 kot aktivist na terenu. Spomladi 1944 leta, ko se je v Plešivcu zadrževal del XIV. divizije, se je odločil in šel z njimi. Šli so na Dolensko, kjer je bilo že osvobojeno ozemlje. V Podstenicah je vršil razne dolžnosti, za kar je bil pozneje odlikovan za hrabrost in za

zasluge za narod. Težko je bilo ženi doma, saj od moža ni bilo nobenega glasu. Dočakali smo dan svobode in Franc se je zdrav in nasmejan vrnil med svojo družino. Zopet je zapela žaga in sekira, pomagal je graditi porušeno domovino. Veselje, ki ga je imel do kmečkega dela, mu ni dalo miru. Z ženo Apolonijo se je preselil na Vernarce. Vernarci so partizani pravili **pri Staremu?** Tam je zaoral težke brazde, še vedno pa je delal v gozdu, da je lažje skrbel za družino, ki se je povečala še za Jožeka in Lojzko... Z veseljem je gledal, kako mu raste mladi rod. Že je mislil, da bo svoje delo na kmetiji predal enemu sinov; a kakor so otroci odraščali, so tudi odhajali. Ustvarili so si svoje družine in lepe domove. Dolgo sta z ženo sama

kljubovala času in razmeram na kmetiji. A starost je tako neizprosna. Podala sta se za otroci v Slovenj Gradec. Franc se ni mogel privaditi mestnemu življenju. Vsako pomlad se je vračal nazaj na Vernarce in gledal, kako mu plevel zarašča njive, kako mu propada skromna kmečka hiša. Kolikokrat mi je rekel: »Le zakaj sem odšel od tod, saj je tu na deželi tako lepo.«

Kolikokrat je ta vernarski skromni dom dal zavetje našim borcem vemo le tisti, ki smo tu doma.

Se bolj je zapuščen ta tihi vernarski dom, odkar tebe, Franc, ni več. Odšel si od nas, a spomin na tebe bo ostal vedno živ.

Štefka Melanšek

SOVJETSKI RUDAR IN NOVATOR	ZAKUPČINA ZA LDOV	MESTO POD URALOM	MOŽ IN ...	FRANC. IGRALKA (MARE JOSE...)	PRETIRANO NEPRIJAZNA ŽENSKA	VRSTEK, ODBRAN	EDEN OD ŠTEVNIKOVI					
SLUŽABNI ŠTVO												
PUSTOLOVEC												
OVORANA MOSTAR				KONEC POLOTOKA			KOBIARNA DREBČARNA					
			SEVER	NIKALNICA			PODCELAN SKA GLINA TEMELJ BANKA MARIBOR					
VIHARNIK RIMSKI CESAR	VRTILEC FILMA	RANOCEL- NIK	IDA KRAVANJA	FOSFNI JUŽNO AM- KUŠČAR	POLDRAB KAMEN SASOGRŠ- KI KIPAR		PRISRČNOŠ ZALUPNOST NEZNAJKA V MAT.					
POSODA ZA VODO				OS. ZAMEK	STAR KOROŠKI OBIČAJ	IZOBRAŽE- VALNI CENTER	HRIB	ENAKA SAMOGLAS- NIKA				
MESTO V VOJVODINI				USNJE IZ KRAVJE KOŽE	KARČ ANA ANTON. TROHA		POLJSKA CVETLICA NAREDBNO Z FOTO- APARATOM	BOLNIK ZA SHLERKOZO	RDEČI KRIZ STAROR. FLOZOF			
Š. IME				NADLEŽNA MRČES	SARAJEVA IGRALKA AMERSKO SOVJET. SPORAZUM		FOSFOR PEŠNIK	MEDMET IŠINE	SARAJEVO ATENSKA TRONJAVA	SESTAVIL MARIN I.		
GORA V TURČIJI				BODEČ PLEVÉL		POLJNA OBLAK METEOROL.		SPORAZUM ZVEZA		SLOY. ČASOPIS	ZID. M. IME	
FILMSKA IGRALKA ANA				NALENIK BANDONINE LE-TO		OSNOVNA ORG. SINJAKATA GLINA		KUH. POSODA				
ASTATIJI		DOMOTOČ- EN						VADTELJI BESEDA PRED NEM. JENI				
LESKONAC		ZAČETEK AZBUNE		ODAJANJE Š. IME				LESEN PLUB				
ALOJZ REVIČ			AMERICIJI	POJEM IZ GEOMETRI- JE	Š. IME	PTIČ TEKAČ	OVNČI- TONE KRATICA NEM. DEN. LJOTE	RAZALNI ZAMEK BRANE FRANC		NAČIN LOVA		
							ENSOVNA VRSTA LESA AVSTRIJA			PEVEC PEŠTNER IVANA KOBILICA	SKRAJŠANA OBLIKA IMENA EDVARD	BAKER
								PREBIVALEC LIRIJE				
								VRSTA PAPIGE				

RODJE BOVDARJA	MAJHEN TRAK	ORKESTR LHO TOLKALO	GRAFIK JUSTIN	FANTČ